

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosé ma;
Bóh pak swěrný
Přez spař měrný
Čerstwosé da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědne dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpođń ty.

Z njebjes mana,
Njeh éi khmana
Žiwnosé je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew ée!

F.

Šserbske njedžel'ske lopjeno.

Wudawa šo kóždu šobotu w Šsmolerjez knihčizšcžerni w Budyščinje a je tam ša šchwórtlětnu pšchedplatu 40 pj. dostacž.

Sody.

Iesajaš 9, 6.

„Mam je šo džěcžo narodžilo. Šsyn je nam daty, kotrehož knještwo je na jeho ramjenju. A jemu rěkaju džiwny radžiczel, Bóh móžny, wěcžny Wóćez, měrný šersčta.“

Dženša hodowne swony pšes kraje swonja. W Božich šwjatnizach šo nutrne wofady šhromadžuja. Še rta wulkich a małych šhěrlušche klincža. Ruzy šo k modlitwam štykuj. Kolena šo šhibuja. Šelene ščmrěki a jědle šo nješu do zyrkwow a domow. Wššcžate, šybolate šwěcžki šo na nich šwěcža. Ščto je šo štalo? Komu plačži wšcha cžesz? Komu klincža wšchě šhěrlušche?

Wšched 1900 lětami je šo w małym Bethlehemje kral narodžil, kiž je do tuteho kraja šylšow a horja, hrěchow a winow kraleštwo mēra a troščta, lubosče a nadžije natwaril, kiž je jako pošol Boži ša šhude cžlowještwo š njebjes pšiščol, njebjeska nam tu na šemju pščinješl a k njebjesam naš pošal a wjedl. Tu nam profeta Iesajaš mjena tuteho krala mjenuje. 700 lět do Šhryštuša je tón wšchcžer wo nim wšchcžil. Čžaš ša Šsraela bē tehdy thšchny a šrudny. Wšched wrotami mēšta Jerusalema nje-pšchecželjo štejachu. Tam, hđžež hacž dotal cžezke klošy šo k šemi šhilachu a winowe pjenki šwoje plody nješechu, tam bē nēk kraj pušty, šahubjenny. Še wšcheho horja tolo wokoło pak profeta won do pšichoda hlada a widži a štrowi a wita š wyškanjom krala, móžnišcheho hacž

wšchitžy nje-pšchecželjo šu, krala, krašnišcheho, dnyžli wšcha cžlowiška krašnosč je.

Kotre šu mjena, š kotrymž Iesajaš hodowneho krala Iesuša Šhryštuša štrowi?

Wón rěka: „Džiwny“. Šdže bych šapocžal a hđže škóncžil, šo bych wěrnosč tuteho mjena dopořal? Njeje hižom žyle špodžiwne, šo tón wšchcžer lěštotetki do naroda jeho kaž š woczomaj widži a wo nim móžnje šwědčži? Štawišny cžlowještwa wjele tyšaz lět wróčžo dořahaju, ale podobne šo nihđže wjazy štalo njeje a tež šo wjazy štacž njebudže. A njeje špodžiwny tón pšichhad Šhryštuša do cžela? Njeje špodžiwny jeho žyly puč pšes žiwjenje a jeho wotšalhicze? Njeje džiwne jeho přenje šłowo w templu, kiž štaršchimaj rjeknje: „Njewěštaj wój, šo ja byčž mam w tym, ščtož mojeho Wóćza je?“; runje kaž jeho pošlednje šłowa na ščizju: „Dořonjane je!“ a „Wóćze, do twojeju rukow porucžam šwojeho ducha.“ Njeje žyle špodžiwna dženska hišcže ta potajna móž Iesušowa na wšchěch cžlowiškich wutrobach? Hacž tyšazy w našchim ludu šo wot njeho wotwobrocža, wón jim tola mēra njewoštaji. Šhudy wón bē, taš šhudy, šo nima, hđžež by wjeczor šwoju hłowu pošhilił, a tola taš bohatty na duchownych darach a njebjeskich kublach, šo milijony cžlowještwa tu na šemi wobohacži ša cžaš a wěcžnosč. Šazpjenny wón bē taš, šo šu jeho š pjašcžemi bili, jemu do woblicža pluwali, hišcže na ščizju horkach jeho hanili a tola je to mjeno Iesuš Šhryštuš cžeszčene, šwjate, wyšokohwalene, a kolena pobožnych modlerjow šo šhibuja,

kaž husto šo to mjeno mjenuje. Muž boloscžow wón je, tutón Jezuš, hdyž jeho s černjemi kónuja a na kšchiz pschibija, a tola je a woštanje wón tón jenicžki prawy troštar sa naš wšchěch, muž khoroscžow, a tola tón lékař sa wšchě khoroscže wbohich čłowškich čželow a dušchow. Szudženy a tamany steji wón psched Pilatom a šwojim ludom a je tola tón šudnik wšchěch šudnikow, kiž tež naš junu a nětk hižom čžasto psched šwój šudny stol woła. Na drjewje poslecža wón mrěje a je tola to wulke žohnowanie sa zhyly hrěšchny šwět. Se šmjercžu šo wón bėdži a do šmjercže wón padnje a je tola Jezuš, našcha nadžija a našche žiwjenje. O Jesajašo, ty wulki wěšchčerjo, ty šy prawje wo nim šwědcžik, hdyž wo nim wěšchčžiš: Wón rěka džiwny.

„Radžicžel“. Někotry mudry čłowjek móže nam sa pucžpokašowarja a radžicžela byč. Pobožni starschi chzedža a dyrbja byč dobri, mudri radžicželjo sa šwoje džěczi. O šo by našcha mladosč tež w šerbskim ludu bóle na radu šwojich pobožnych wótžow a šhonjenych, mudrych wjednikow posłuchala; ale hlaj, wysche wšchěch semškich wjednikow a wodžerjow steji tón jedyn, kiž dobre pucže wšchudže a pomoz wudželi, wo kotrymž Jesajaš tu wěšchčži: Wón rěka „radžicžel“. Na njeho chzemy šo wobrocžicž a pola njeho radu a pomoz pytacž we wšchěch storkach, špytowanjach a wchorach našcheho čžaša. Hdyž je wšcha čžłowška mudrošč sahanibjena a wšcha čžłowška rada ke kónzeji, wón wě pomhacž, radžicž, s bėdow a se štyškow našch lud wuwješč. — Tuteho radžicžela šo džerž tež w prózach, staroscžach a boloscžach šwojeho žiwjenja! Hdyž w šerbskim kraju tajzy šu, kiž šu psches čžežke doma-pytanje w tutym lěcže schli, pschi kaschčžach a wotewrjenych rowach stali, kiž na wutrobje nješu štyšnu ból, kiž žadny čłowjek jim wotewšacž njemóže, o šo by tež do jich čžem-neje komorki šallincžalo tuto šłowčžo: „Wón rěka radžicžel.“ Kiž wy plakajo se šwojimi šyrotkami hladacže na tu a tam šo šybolate hodowne šchatomy, kiž wy plakajo we wulkich staroscžach šo lėhacže a plakajo šašo štamacže, o njewěšcže, ach njewěricže wy, šo Jezuš Khrystuš tež wasch pomoznik a šastarac a Wótž a šylny wodžer byč chze a móže? Wón rěka radžicžel.

„Bóh móžny.“ Tak čžitam tu w Jesajašowym wěšchčženju dale. Šašluži šebi tón kral s Bethlehema tež tuto mjeno? Hišcže leži wón hodny jako džěcžo w žlobje a njemóže ruku posbėhnyč, ale hdyž ju posbėhnyč budže, potom budže ju wupšchestrjenu džeržecž wysche kaschčžow a rowow, tak šo čži morwi štawaju, a budže šamfacž a wotantacž hěške a njebješke wrota a kaž teho šacharja do Paradisa domoj domješč šabludžene čžłowške džěcži. Hišcže to džěcžo w žlobje njemóže kšodžicž, ale hdyž psches kraje pódže, potom budže lud wyskacž: „Wulki profeta je mjes nami postanyl“, potom budže džiwny čžinicž tu a tam, móškim žolmam roškasowacž, khornych hojicž, šrudnych šmėrowacž, do hidy a njemėra šwėta njebješki mēr nošnyč. Hišcže to džěcžo w žlobje njemóže rěcžecž, ale hdyž rt wotewricž budže, potom budža jeho šłowa móž a žiwjenje, tak šo šo ludy na šemi špodžiwaju, potom Šėtr na kolena padnje a wušnawa: „Šnježe, hdyž pódžemy, ty našch šłowa wěcžneho žiwjenja“, potom Domajch šo posklaknje, šo by šo psched nim modlił: „Mój Šnježe a mój Božo!“

Šawěšcže, Jezuš Khrystuš je, šchtož Jesajaš pišche: „Bóh móžny“. Tamny Augustuš, pod kotrymž wón šo

narodži, kaž kšėzor Tiberius, pod kotrehož knježerstwom Jezuš wumrje, Hannas a Kafas, Cyrenius a Pilatus šu škónčnje tola jenož graty w jeho ruzh, wotrocžh w jeho šlužbje. Wón je kral wšchěch kralow a Šnješ wšchěch knježich. Wón rěka a je „Bóh móžny“ a šjewi šo jako tajki tež w twojim a mojim žiwjenju. Chzesh ty šwój kšchiz trošchnje nješč, šwój bėh we wėrje došonjecž, dobre bėdženje šo bėdžicž, dha hladaj na Jezuša, teho šapocžerja a došonjerja wėry, kiž šo tež w najšlabšchim mjes nami jako tón móžny pscheminjet a pschemėnjet čžłowškich wutrobow šjewi. Wón je a woštanje Bóh móžny.

„Wěcžny Wócžez“. Kaž wonkach w Božej štworbje po šylnym hrimanju husto hnydom lubošne Bože šłoncžko šašwěcži, tak ščėhuje tutemu majestātiskemu šłowu „Bóh móžny“ to lubošne mjeno: „Wěcžny Wócžez“. Šnajesh ty jeho jako šwojeho Wótža? Šsu tu džěcži, kiž šu šwojeho šemškeho nana a šastararja psches šmjercž šhubile, kiž šnano nětko jako šyrotki w zušym domje šebi šwój wšchėdny kšlėb pytaju, a hodowny čžaš je tón, w kotrymž šo nam šjewi tón „wěcžny Wócžez“, kiž nihdy njewumrje a wěcžnje woštanje. Šsu tu starschi, kiž šu šwoje džěcži psches šmjercž šhubili, hodny šo nam přėduje wo tym, ke kotremuž šu schli, pola kotrehož šu tola šawěšcže lėpje šchowane, hacž w hrěšchnym šwěcže, kiž je: „Wěcžny Wócžez“. — Šsu tu šabludžene wutrobje, kiž šu wėru šhubile, wot Boha šo wotwobrocžile, hodny je tón čžaš, hdyž ta lubošč Boža njebješka roštorhne a mjes nami šo šjewi, šo by pytała, šchtož šhubjene je. Jezuš rěka „Wěcžny Wócžez“ a škónčnje „mėrny šėršchta“.

To je posłednje mjeno, kotrež Jesajaš Jezušej da. O kajke mjeno! Njeje, hdyž tuto mjeno šlyšchimy, kž by šo šwėrneje macžerje ruka šahodnje kšoremu, plakazemu džěščžu na čžolo položila, tak šo bu zyle šmėrom a plakacž pschesta? Wón rěka: Mėrny šėršchta. Tu na šwěcže hewak žaneho mėra njeje. Šolk a hara, šłóšč a hida tu knježa. Mėšozny dolho hižom na Balkanje ludy hromadže wojuja. Našchi šłowjanšzy bratšja bėdža šo tam se šurowym pschecžiwnikom. Tu na šemi husto mjecž knježi a mėra je malo wonkach w šwěcže a šnutskach we wutrobach. Jezuš Khrystuš pał rěka a je „mėrny šėršchta.“

Jeho žiwjenje bė čžežške, hacž žaneho mjes nami. Wón je džėkal, kaž žadny, čžėpik, kaž žadny, wumrjel po wjele čžwilach a martrach, kaž žadny, a tola, kaž wěšty dže wón šwój pucž! Tu šwjatu wolu Wótža a to nušne wumozenje šhubjeneho šwėta chze wón došonjecž a je došonjal. Tež w najčžežšchich domapytanjach wón ani wškomifnjenje njeje mēr s wutrobje šhubil.

Wón je šėršchta mėra tež sa naš! Hdyž jeho šwjate šłowo šo pschpowjeda, jeho duch šwědcži, jeho blido šo krynje, jeho lubošč wutrobje šhrėje, hdyžkuliž kšore čžłowške dušche jeho hnadu pytaju, tam wón šastupi se šwojim mėrom, tak šo staroscže šo šhubja, čžeže s dušche padnu, žadoščže a lóschty šo pscheminu w mozy teho, kiž bė w Jesajašowym čžašu a je džensš hišcže tež mjes našchim lubym šerbskim ludom tón „šėršchta mėra“.

Mjena Božeho džěščža šmy šebi rošpominali. W kóždym mjenje je šo nam džėl jeho krašnosčže šjewiž. Šnano je w šerbskim kraju někotry dom, w kotrymž hišcže žaneho hodowneho wješela njeje. Šene mēštno po druhim je šo wupróšniło. To wšchudženje na čžłowškej lubošči je hórke a bološne; ale hlej, Jezuš je tu! Š nim je nam wšcho date sa čželo a dušchu, sa šwójbu a dom,

Ja lud a kraj! Jesuŝ je tu, o wjeŝel, wjeŝel ŝo kŝe-
ŝezijanŝtmo!

Hamjen.

Njeŝwacziŝkemu knjeŝniŝkemu towaŝtŝwu

3. njedŝelu ŝwj. adventa 1912.

Dŝenŝ ŝy ty ŝ doŝhoh' ŝpanja wozucziŝlo,
Ty cŝeknych mlodych holzow towaŝtŝwo;
Eŝwój ŝwjaty ŝlub ŝy ŝaŝo wobnowilo,
Adventŝke ŝofianna ŝpewaŝlo.
Daj Bóh czi ŝboŝe! D, njech wjele hnady
Twój nowy pucŝ ŝ tym Knjeŝom wobŝboŝi
A wotwobroczi kľudy, ŝwady, pady,
Eŝam jeho Duch njech tebe poŝylni.

Epomn ŝ dŝaknoŝcŝu na tych, kiŝ tebe priedy
Eŝu ŝ luboŝcŝu a ŝwěru wodŝili;
Eŝtoŝ jich a tebe ŝjednocŝeŝke tehdy,
Teŝ naŝ tu dŝenŝa ŝaŝo ŝjednoczi!
D, Emmy ŝakubez! my chzemy ŝajicŝ
Teŝ tudy tebi pomniŝ luboŝcŝe,
We duchu ŝ tobu ŝjednoczeni prajicŝ
Dŝak tebi ŝ wutrobny a: Boŝemje.

Eŝtoha ty dyrbiŝch? Napŝeŝcziwo kľodŝicŝ
Se ŝwězami a jaŝnje ŝpewajo
Tom' nawoŝeni, kiŝ chze domoj wodŝicŝ
A pŝeŝekraŝnicŝ tych ŝwojich ŝtadleŝkŝo.
Eŝto dyrbiŝch? Eŝwěrnny duchu, cŝiŝte cŝŝeŝo
We cŝeŝczi Bohu Knjeŝej poŝwjeŝcziŝ,
Bracŝ ŝ jeho rukow ŝwoje ŝeniŝke dŝŝeŝo,
Po jeho woli wŝchitke pucŝe hicŝ.

Eŝto móŝeŝch? Njeiŝy cŝrjódka ŝlaba, mala?
Eŝto doŝonjeŝch na ŝwěcŝe hrěŝchnym, ŝym?
Eŝto pomha, hdyb' ŝwój kľerluŝch ŝaŝpewaŝa
Na braŝchnej kľódŝi ŝolmam pŝeŝcziwonym?
D, ty maŝy wulku móŝ a kraŝnu ŝylnoŝcŝ
We mjenje ŝwojoh' Knjeŝa Jeŝuŝa!
Eŝe wodŝi jeho wŝchehomóŝ a ŝmilnoŝcŝ,
Wón je twój měr a ŝchit a wulka mŝda!

Eŝto chzeŝch? Niŝ woŝacŝ a na haŝach trubicŝ
Po waŝchnju ŝwěta, polnoh' njeŝboŝa.
To chzeŝch paŝ: Eŝwjatu cŝichu ŝwěru ŝlubicŝ
A wobarnowacŝ teŝ hacŝ do kónŝa!
Sa teho, kiŝ na Golgatha tam pobyl
Je naŝche dla a wŝchitko doŝonjal,
Sa teho, kiŝ najkraŝniŝcho je dobyl,
So doŝeŝe a měr by ŝwojim daŝ.

Eŝto ŝy ty? Eŝwědŝ, wot Knjeŝa powoŝany,
A ŝtadko Jeŝuŝa, kľóŝ Zionŝki;
Kónŝ wotŝyknjeny, Marijny dŝel rjany
A kľónu pytamy tam w wěcŝnoŝczi.
Eŝto ŝy ty? Dŝowka, dŝŝelacŝerka mala
We Boŝim kraŝeŝtwe ŝa Jeŝuŝa,
Kiŝ rad by tu ŝa jeho wuŝnywala
A ŝnopy wjeŝela tam noŝyla.

Eŝto budŝeŝch? ŝohnowane, ŝohnowanje
Budŝ, towaŝtŝwo, ŝaŝ naŝchej woŝadŝe;
Njech wŝchitko ŝ lepŝchemu ŝo tudy ŝtanye,
Taŝ proŝymy dŝenŝ w nutrnej modlitwje.
A junu? Eŝpewaŝka pŝchi Boŝim kľónje
Budŝ, mloda cŝrjódka, palmow noŝcheŝka
Pŝchi Knjeŝa prawizy we wěcŝnej kľónje
A herba Boŝoh' ŝbóŝnoh' kraŝeŝtwa!

Taŝ dŝenŝa kľerluŝch ŝwěry ŝaŝpewajmy,
Adventŝki kraŝo wŝcheje kraŝnoŝcŝe;
— Taŝ mjeŝ ŝobu ŝej dŝenŝa ruku dajmy
A wotŝainmy teŝ ŝwěru w hromadŝe.
Njech wjeŝelny duch, ŝylny, cŝerŝtwny, mlody
Wot Knjeŝa naŝ tu wŝchitkiŝ napielni;
Adventŝki hnadny cŝaŝ a ŝbóŝne hody
Njech tu a tam naŝch Knjeŝ nam wobradŝi!

W Njeŝwacziŝdle, 15. hodownika 1912.

San Waŝtaŝ, ŝaraŝ.

Hodowny podawk.

Eŝyma ŝchěŝkaŝche a nuŝa a hubjenŝtmo beŝchtej w kľudnych
domach. ŝadny dŝiw, ŝo be hodowny hermanŝ hubjenje doŝcŝ wu-
padnyŝ a neŝotryŝkuli pŝchedawacŝ wopuŝcŝeŝi torhoŝcŝeŝo kľudŝchi,
hacŝ be na niŝon pŝchiŝchol.

Najhubjenŝcho be paŝ ŝo Michalkeŝ malemu ŝantej ŝchlacŝeŝilo,
kiŝ wot ŝwojich rjanych malnych gypŝowych figurow ani jenicŝtu
njebe pŝchedacŝ mohŝ. Hubjenu draŝeŝicŝtu na ŝebi, ŝe ŝymu dyrko-
tajo a wuhłódnjeny, ŝtejeŝche wón hiŝcŝeŝe pŝchezo pŝchi róŝku tor-
hoŝcŝeŝa a woŝaŝche ŝ ŝchepotatym hłóŝkom: „Kupujcŝe gypŝowe
figury!“, ale ŝadny kupŝ njeŝpŝchitŝdŝe. Torhoŝcŝeŝo ŝo bóle a bóle
próŝdnjeŝche. Móŝ ŝo hiŝom na ŝemju lěhaŝche a jeno tu a tam
ŝabŝyŝcŝeŝi ŝo mala ŝwěcŝka w pŝchedawatiŝkich budŝach.

Eŝeŝki ŝtyŝ ŝaja maleho ŝanka. Wón myŝleŝche ŝebi na
wobohu macŝerku domach a na ŝwojich ŝjoch malnych, hłódnnych
bratiŝkow. Tola kaŝ ŝo ŝmjercŝ-mucŝny woŝaŝ na ŝwojim měŝtnje
ŝwojeje pŝchiŝkluŝchnoŝcŝe wotwlatowacŝ njeŝmě, taŝ teŝ niŝ wón.
A teho dla ŝtonaŝche a woŝaŝche wón pŝchezo dale: „Kupujcŝe
gypŝowe figury!“

ŝankowa macŝ be hiŝom wjazy lét wudowa. Wjele hubjenŝtwa
beŝche ŝe ŝwojim mužom w jeho doŝhej kľoroŝczi měla a be jeho
ŝwěru wotŝladowala. ŝejne namrěcŝe bechu ŝchtyri dŝŝeŝi, ŝ kotrychŝ
be ŝank to najŝtarŝche.

Duŝ be ŝo zyle ŝacŝmiko. Wětr ŝ polnoŝny dujeŝche a ŝantej
hjeŝ ŝmilnoŝcŝe ŝněh mjeŝ woczi mjeŝaŝche. Torhoŝcŝeŝo bu
próŝdne a ŝank dyrbieŝche teŝ hicŝ. Se ŝwojimaj pŝchemjerŝnjeny-
maj rukomaj ŝwoju deŝcŝicŝtu ŝ gypŝowymi poŝtawami jeno ŝ nuŝu
na hłowu ŝchitny a něŝk ŝo domoj naŝtaji — na ŝdacŝe zyle wo-
puŝcŝeŝeny cŝłowjeŝ. Tola paŝ be ŝwěrne wótzowŝte wóczko na
njeho ŝkoŝene. ŝeho pucŝ, kiŝ be wobcŝeŝeny doŝcŝ, jeho pŝcheŝ
wŝchelake haŝy wjedŝe. Wě patorŝizu a ŝ zyrkwineje wěŝe cŝepjeŝche
5. hodŝina. Pleŝtr be njeruny a pŝchi tym hładki. ŝeho noŝy
ŝtej njeŝeŝtej, wón ŝo wobŝuny — a taŝ cŝiŝny ŝo wón ŝ deŝtu
ŝe wŝchěmi gypŝowymi figurami — a wone wŝchě, jeho zyle bohat-
ŝtmo, do wjele tyŝaz kľuchow roŝbite na haŝy leŝzachu. Eŝtyŝ a
boloŝcŝ woboheho hłóŝeŝa wopikacŝ, njeje móŝno. Prěnje wotomik-
njenje tam ŝatorhnjeny ŝtejeŝche, kaŝ hiŝcŝeŝe doŝcŝ wjedŝal njeby,
ŝchto be ŝo ŝtaŝo, potom pľakaŝche a woŝaŝche taŝ wóŝje, ŝo jeho
hłóŝ dalolo do haŝow nutŝ kľincŝeŝche.

Sa kľóŝki cŝaŝ be ŝo, kaŝ to w měŝtach pŝchi tajkim něcŝim
je, wokoŝo njeho cŝrjódka wczipnych ludŝi hromadu ŝbeŝala. ŝaŝoŝcŝo

